

trebna odgoja. Zanamarjanje potrebne odgoje naj vlada ostro kaznuje, ker ona ima skrbeti za dobro in čast svojih državljanov kakor vsaki familijni oče za ude svoje obitelji.

23. Ostro je treba na odgojivanje mladine paziti, posebno tam, kder se je dozda zamarjalo: mnogo starišev, ki se sami niso nič učili, tudi nečejo nikakoršnega učenja in omike za svoje otroke; da, še celo branijo jim kaj več vedeti, kakor sami znajo, misle da staro kopito, po katerem so se jihovi dedeci in preddedeci ravnali, je naj bolje; kazen naj takšne nevedneže na boljše pot prisili, če jih noben prijazen nauk in nagovor dotičnih duhovnih pastirjev k temu pripraviti ne more. Otroke takšnih starišev pa, ki bi res tako ubožni in revni bili, da bi ne mogli otrok v šolo pošiljati, naj bi občina odgojiti dala in za nje skrbela, ker gotovo ji je leži, boljše in častnejše, si dobre občinjane odgojiti, ki ji bodo potem na čast in korist, kakor pustiti da odrastejo nevedneži v vsem, kar je dobrega in poštenega, in ji zato bodo brž na škodo in sramoto. Dajte mladim nedolžnim ubožcem potrebno odgojo, pomagajte jim, in ne bode vam treba zagrešenih beračunov in zastaranih izvržencev rediti in nečast in sramoto, ktero vam delajo, plačevati.

Zgodovinski spominki za prosto slovensko ljudstvo.

Spisal
Davorin Trstenjak.
Ponikla.

Fara in srenja Ponikla leži v jelšanskem (Erlachstein) okraju kraj južne železnice, kjer je tudi železnična postaja, in sicer prva od Poličan. Steje čez 2000 duš. Crkev prostorna je posvečena sv. Martinu, zraven farne crkve še ima podružnico sv. Ožvalda. Ker crkve v čast sv. Ožvaldu posvečene so prestare, kakor postavim v Ptuju, ktera že stoji čez tisoč let, smemo klepati, da je v Ponikli že v začetku 10. stoletja crkev stala. Gotovo je, da je leta 1241 na Ponikli že bila imenitna fara. Tistega leta je umrl grajščak vojniški z imenom Wilhelm. Ta je po krivici in z silo vzel Zajeklostru več posestev, podložnikov, in je poškodoval njegove dohodke. Na smrtni postelji ga obišče njegov spovednik Otto, fajmešter pri Novi crkvi, in ga nagovarja naj klostru povrne poropane reči. Vilhelm se je spokoril, in je v pričo priora Zajeklosterskega, in fajmeštra poniklanskega vse sopet povrnil klostru, kar mu je po krivici vzel bil. (Juvavia, pag. 260 — 282): Leta 1509 je cesar Maksimilian I. na novo ustanovljenemu kolegiatnemu kapitulu v Rudolfovem ali v novem mestu na dolnjem Kranjskem poniklansko faro, ktera je tedaj obsegala vso šmarsko (jezersko) dekanijo, daroval za miznino *) Mensaldotation), in tako so novomeški korarji dobili patronat čez poniklansko faro in druge fare šmarske dekanije.

Ponikla, Ponikva pomenja dolin svet, v katerem voda hitro v zemljo ponikne. Takošnih imen je več po gornjem in srednjem Stajeru, tudi na Kranjskem.

Ponikla ostane zmirom imenitna, ker so se 26. novembra 1800. v tej fari in sicer na Slomu narodili nevmrljivi škof in slavni slovenski pisatelj Anton Martin Slomšek. Rojstni dom stoji na malem gričku in se lahko vidi na desni strani, kedar se človek po železnici iz Celja v Maribor pelje. Upati smemo, da na rojstnem domu bodo vrli Poniklani svojemu slavnemu rojaku kakošen spominek postavili. Ponikla je že bila za Rimljanov naseljena, ker se je blizo farne crkve našlo več starinskih reči iz one dobe. V pismih devetega stoletja se že tudi imenuje ves blizo Ponikve Hotunje (Chotuna).

Politični ogled.

G. Revertera, dosedajni avstrijski poslanec na ruskem dvoru, bo prej ko ne zapustil državno službo; pravi se, da pride na njegovo mesto vitez Vetsera, dozdajni opravnik v Carigradu.

Skupni vojni minister je ukazal, da se mora prva tretjina onih potrebščin, s katerimi bi se imela armada do konca tega leta priskrbeti, že oddati dotičnim komisijam do konca aprila, zadnja tretjina pa do konca avgusta. Sama znamenja, — da ostane mir!

*) Miznina, Tischgut, Kucheneigen so se veleli vsi dohodki fare postavim desetina, lokno, žito, dobiček lova itd. Pis.

Ogrska potrebuje 100 milj. 500 tisoč gld. na leto, minister obeta, da se bo znižal davek pri tabaku, pri soli (na 2 gld. 40 kr.) in od podedovanega blaga. Mi pa bomo srečni, če se nam le davki ne bodo poviševali!

Na Bavarskem se pripravljajo za pristop južno-nemške zaveze k severno-nemški.

Badenska je tudi dobila postavbo o odgovornosti ministrov in svobodomiselnost postavbo za tisk.

Danska zahteva od Pruske, da jej naj odstopi Alsen in Sundewit (tedaj tudi Düppel). Pruska vendar noče o tem nič čuti, in bati se je, da se spet pograbit.

Danska je naznanila na Dunaj in v Pariz, da se ne bode na podlagi pruskih predlogov dalje pogovarjala.

V Parizu se glasi o vojski zmirom bolj širijo in pravi se, da se vojski z Prusko ni izognoti, čim prej se toraj začne, tem bolje. Napoleon se razgovarja s svojimi generali o vojski in jeni potrebi. Lepo priliko za vojsko, bo mu morebiti dalo — Schleswig-Holsteinsko!

Po Španskem se zlo razširja neki list, čegar moto se glasi: Proč z Burboni, živila demokratična vlada.

Črnogora hrepeni po vojski, vse je že z orožjem in z drugimi vojnimi potrebščinami pripravljeno.

Iz Kandije se je naznanilo 5 hudih bitek, v kterih so bili Turki spet prav živo tepeni.

Turško. Turkom se od dana do dana huje godi, bolezni namreč zmirom močnejša prihaja: v Bosni vre če dalje bolj: Kreto bi sultan že rad odstopil Grkom, ako bi mu bila porok angleška in francoska vlada, da, se mu po tem ne bodo vzele druge dežele, Rumunija in Egipt se boste menda kmalu za samostojne oklicale; v Evropi tedaj, kakor v Afriki in Aziji, kjer se tudi Perzijanci pripravljajo na boj soper Turka, žuga polmesecu toliko nevarnosti, da bode bolezni težko prestal.

Novičar.

— Po novem postavnem načrtu o politični uravnavi se bodo mesto okrajnih uradov upeljala okrajna glavarstva (Bezirkshauptmannschaften), ktera bodo obsegala dva tri in še več zdajnih okrajnih uradov. Na Stajerskem je bilo dozdej 63 političnih okrajnih uradov, na mesto teh bo zdaj napravljeno samo 15 okrajnih glavarstev, ktera bodo imela svoje sedeže v sledečih mestih: V Gradcu, Feldbachu, Hartbergu, Vajenu, Štanjeu, Lipnici, Bruku, Judenburgu, Muravi, Licenu, Celju, Mariboru, Brezcah, Ptuju in Slovengradcu. Leta 1850 je bilo 10 političnih okrajnih glavarstev, ktera so imela svoje sedeže še, zvu imenovanih mest v Ljubnu, Irdningu, Ljutomeru, Radgoni.

— Slavna čitalnica v Ljutomeru je g. dr. Jan. Bleiweisa izvolila za svojega častnega uda in mu poslala krasno diplomu.

— Gospod vitež dr. Miklošič je podaril Matici 19 zvezkov svojih knjig in g. prof. Šembera svojo knjigo „Zapadni Slovane“. Slava!

— V državnem zakonskem listu je izišla 15. t. m. postava o davku na sladkor in žganje, ktera se prej ni mogla razglasiti, ker je vlada morala čakati, dokler ni izdelal tudi ogerski zbor jednako postavbo o onem istem predmetu.

— Od c. k. ministerstva pravosodja je došlo prašanje v Ljubljano, ali ni tamo poslopja, ktero bi bilo pripravno za jetnišnico in sicer za 400 hudodelcev.

— Iz vseh krajev Česke in Moravske še zmirom prihajajo protesti proti davku na premoženje.

— Francoska vlada je prodala danski 45.000 pušek na iglo.

— Ljubljanska kupčijska zbornica je volila za predsednika g. V. C. Zupana, za podpredsednika pa g. Janeza, Horaka; oba enoglasno.

— Roj v topovi (kanonini) cevi. V kasarninem dvoru v Frauenfeldu (v Turgavskem) se je vselil roj v cev dvanajstfuntnega topa. No bučelarji, kaj rečete k temu novemu panju?

— Pravi se, da se bodo sklicali deželni zbori meseca junija, ne bodo vendar dolgo zborovali, ker kesneje se bodo spet sklicale delegacije.

— „Slovenska Matica“ ima zdaj že 1364 članov in više od 30.000 gld. premoženja.

— Pred kratkim so se zbrali v Beljaku učitelji iz četrh dekanij, ki so se posvetovali, ali bi ne bilo času primerno, da bi se osnovala velika učiteljska družba